

דף ה:

עין משפט א.

י"ד סימן טז פעיף ו

ו. הלוקח בהמה אינו חושש שמא נשחטה אמה או בנה היום^ב, אבל על המוכר להזהיר הלוקח^ג ולהודיעו אם שחט האם או הבן היום, או אם מכרה לאחר לשוחטה היום.

ז. אם מכר אחד לחתן והשני לכלה אפי' בשני ימים צריך להודיעו^ד לשני שודאי שניהם שוחטין ביום אחד.

ח. שנים שלקחו אותו ואת בנו ביום אחד הלוקח ראשון ישחוט ולא השני, במד"א שלקחו שניהם אותם מאדם אחד אבל לקחו אותם משני בני אדם שניהם שווים וכל מי שישחט תחילה זריז ונשכר^ה.

עין משפט ב.

או"ח סימן תכט פעיף א

א. שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום^ו.

ב. מברייטא שם. וא"צ לשאול אח"ז דיש כמה ספיקות רבים שמא אין לזו אם, ואם יש לה אם שמא לא לקחה לשחיטה. ש"ך ס"ק ז' בשם הר"ן.

ג. ממשנה שם. והוא שיודע שודאי ישחטנה היום אז צריך להודיעו שלא יכשל על ידו, אבל מקח טעות לא הוי אם לא הודיעו שיכול לומר לו שחוט אותה למחר. ש"ך ס"ק ט'. וכף החיים אות ל'.

ד. ובזמנינו שעיקר השחיטה לצורך יו"ט או לחתן וכלה ושוחטים יום או יומיים קודם א"צ להודיעו במכר. כ"כ הב"ח והש"ך, אבל הפר"ח כתב דאף בזה"ז צריך להודיע כיון שידוע ששניהם שוחטים ביום אחד. כף החיים אות ל"ה.

ה. זריז דלא עביד איסורא, ונשכר שאוכל בשר בו ביום. ואם באו ביחד לשחוט ולא אפשר לפשר בניהם יטילו גורל. כף החיים אות מ'.

ו. מ"א מפסחים דף ו' שהרי משה ע"ה עומד בפסח ראשון ומזהיר על הלכות פסח שני, וה"ה בשאר ימים טובים, ובחג השבועות כתב הגאון דמספיק מיום א' בסיון.

וי"א דרק בפסח צריך ל' יום שיש בו הלכות רבות, אבל בשאר ימים טובים די בכמה ימים קודם.

וביו"ט עצמו צריך לשאול ולדרוש בכל יום בהלכותיו כמו שאמרו בסוף מגילה דף ל"ב ע"ב.

ז. ובפסח שבעינין ל' יום מתחילין מיום הפורים עצמו. והעיקר לדרוש לעם ולהורות להם המעשה אשר יעשון הן בשבת הגדול ושבת שובה, אבל אם תהיה הדרשה רק בפילפול או בדרוש בעלמא אין יוצאין בזה ידי חובתן. מש"ב אות ב'.

והר"ז כתב דעכשיו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו לפי שהכל כתוב בספר אלא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: מנהג לקנות חטים ולחלקן לעניים לצורך פסח ז. וכל מי שדר בעיר י"ב חודש ח נותן לזה באותה העיר שדר שם.

עין משפט ד. יו"ד סימן נז פעיף יח

יח. כא. יש מי שאומר ט שבדרוסה או נפולה או שבורה בדורות הללו אי אפשר לעמוד על הבדיקה ואין לה תקנה אלא להשאירה י"ב

דורשים באגדה מענינו של יום. כה"ח אות ד'. וע"פ מה שאמרו חז"ל בסנהדרין דף ק"א ע"א דכל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב, כתב השל"ה דבפ' שקלים ראוי ללמוד משניות שקלים ובפ' פרה מסכת פרה ובפ' החודש הלכות קידוש החודש, וכן מסכת פסחים בפסח ומסכת ביצה ביו"ט וחגיגה ומו"ק, וכן בכל זמן וזמן המסכת השייכת, בט"ב מסכת תענית, ובי"ד באייר הלכות פסח שני עכ"ל. וכ"כ במסכת סופרים פ' י"ח הלכה א' דכל המזכיר פסוק בעתו מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן.

ז. והוא מנהג קדום מזמן הגמ' והוא מירושלמי פ"ק דב"ב. ושיעור הנתנה כפי צרכו לימי הפסח, ופשוט דאם הוא עני גדול שאין לו במה לאפות המצה צריך לתת לו גם דמי האפיה, והוא בכלל "די מחסורו אשר יחסר לו". מ"ב אות ג'. ועוד כתב שם דעדיף לתת קמח שכבר טחון ולא חיטים, ונוהגים לחלק מצה. בה"ג אות י"ב. וכתב הכה"ח דאפי' ת"ח דאינם פורעים מס נותנים למעות חטים כיון שצדקה היא זו ולא מס, ויש חולקין. ומ"מ היכא שיש מנהג הת"ח ליתן אין לשנות. כה"ח אות ז'.

ח. אם רכש בה דירה הוא כאנשי העיר מיד וא"צ להמתין י"ב חודש. מב"ב דף ז' ע"ב במשנה, ועיין בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב'. כה"ח אות ח'.

וה"ה העני הדר בעיר י"ב חודש חייבים לתת לו, כ"כ הב"י ביור"ד סי' רנ"ו, וכאן איירי אפי' יש לו מזון לי"ד סעודות נותנים לו מהקופה חטים. כה"ח אות ט'. אם אדם בא לדור בעיר ונתעכב בה י"ב חודש מחמת אונס אינו נותן, כמ"ש בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב' בהרמ"א.

ומ"ש הרמ"א וכל מי שדר בעיר י"ב חודש, הב"י כתב בשם הסמ"ק דהיום מספיק ל' יום וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות י"א.

ואם דעתו להשתקע הוי כאנשי העיר מיד, כמבואר ביור"ד שם. ועני שבא להשתקע בעיר נותנים לו מיד אבל בלא שבא להשתקע אם אין לו ל' יום בעיר אין מחוייבין לתת לו חטים, אבל נותנים לו מצה כדין תמחוי של עניים. כה"ח אות י"ג. וְאִם גָּבוּ לְצוּרְךָ קִמְחָא דְפִסְחָא וְהוֹתִירוּ, אין לשנות לדברים אחרים אלא יתנו אותם לעניים לשאר צרכי פסח. כה"ח אות כ'.

כתב המ"ב באות ו' שאלה המשתמטים מליתן קמח לעניים יש עון בידם, וידוע מה שאמרו בגמ' סנהדרין ל"ה ובפי' רש"י שם.

ט. טור בשם בה"ג. ואפי' לודאי דרוסה מהני שהיית י"ב חודש. ש"ך ס"ק מ"ב.

חודש י' או בנקבה שתתעבר ותלד כ וכן בעוף אם גמרה להטיל כל הביצים של טעינה ראשונה ושהתה אח"כ כ"א יום ואח"כ חזרה להטיל ביצים כשרה ל'. וה"ה אם לא הטילה ביצים מעולם אם שהתה אחר שנולד בה ספק טריפות כ"א יום והתחילה להטיל ביצים כשרה.

וי"א דגם בזה"ז בודקין אלא שצריך להביא כל הבקיאם בדבר.

הגה: ואנו בדורות האחרונים אין אנו בקיאין בבדיקה, וע"כ המנהג להטריף כל דבר שיש בו ריעותא ויש לנהוג כסברא ראשונה.

הגה: ויש מחמירין עוד דכל שצריך להשהותו י"ב חודש מ' חיישינן לתקלה, ואפי' אינו אלא אחד ואין חשש שיתערב.

ואין למוכרו לא"י שמא יחזור ומכרנו לישראל, אלא ימיתנו קודם נ'.

י. וצריך י"ב שלמים ולא אחד מלא ואחד חסר כסדר החדשים ובעינן שנה וששה ימים וי"א שס"ה ימים. כף החיים אות ק"ב.

ובשנה מעוברת צריך י"ג חודש. ש"ך ס"ק מ"ג. ואם האדים הבשר מבפנים לא מהני מה ששהת י"ב חודש. כף החיים אות ק"ד.

כ. ופשיטא דמהני בה ג"כ שהיית י"ב חודש. ש"ך ס"ק מ"ד. ובעינן עיבור ולידה אבל עיבור לבד לא מהני. ש"ך ס"ק מ"ה.

ואם הולידה נפל או התרנגולת הטילה ביצה שאינה גמורה לא מהני. כף החיים אות ק"ז. וזכר שהוא ספק טריפה שבא על נקבה וילדה עדיין הספק עומד במקומו. כף החיים אות ק"ח. ואם היתה הבהמה מעוברת לפני כן צריך שתלד ותתעבר ותלד. שם באות ק"י.

ל'. ואז כל הביצים שהטילה בעבר כשרות ג"כ. ש"ך בסי' פ"ו ס"ק כ"ו. ובעינן שאלו הכ"א ימים יהיו שלמים, כמ"ש בסי' פ"ו סעיף ט'. כף החיים אות קי"ב.

וכ"א יום זהו עיבורו של עוף ופחות מזה יש לחוש שזה מטעינה הראשונה לפני שנטרפה. ש"ך ס"ק מ"ו.

ושהיית י"ב חודש לא מהני אלא לדרוסה ולנפולה אבל לשבורת גף בעוף סמוך לחיבורו בגוף שטריפה משום חשש נקיבת הריאה לא יועיל שהיית י"ב חודש וגם לא לידה דיש לחוש שבתוך י"ב חודש ניקבה הריאה כלומר ניקבה יותר מאוחר מכח המכה. כף החיים אות קי"ד.

מ. אבל היכא דא"צ לשהות אלא כ"א יום בתרנגולת לא חיישינן לתקלה בזמן מועט כזה. ש"ך ס"ק מ"ז. וגם בבהמה דקה שעבורה ה' חודשים אין לנו להקל. כ"כ הח"ס חיו"ד סי' נ"ז.

נ. מ"מ עדיף להמיתו ע"י גוי אם אפשר בקל משימתנו הישראל, ולעשות בו טריפות הניכר יש חשש צער בע"ח. כף החיים אות קכ"ז.

י"ד פימן פו סעיף ט

ט. יב. הטריפה אינה יולדת לפיכך עוף שהוא ספק טריפה ^ב והטיל ביצים משהיין אותו ^ע עד שיטיל כל הביצים שטעון בהם כבר ואם יטען פעם אחרת ^פ כשרה ונדע דבר זה כששהתה בין סוף לידה לתחילת לידה כ"א יום שלמים כי כך זמן עיבורה.
ה"ה לתרנגולת שלא ילדה מעולם ונולד בה ספק טריפות אם ילדה אחר כ"א יום מזמן שנולד בה הספק היא והביצים מותרים.

- ס. אבל ודאי טריפה אין משהיין. ש"ך ס"ק נ"ד.
- ע. ולא חיישינן בזמן מועט לתקלה. משא"כ י"ב חודש, המבואר בסי' נ"ז סעיף י"ח דחיישינן. ט"ז ס"ק ט"ז.
- פ. וגם יטיל ביצים ולא מספיק בטעינה לחוד. ש"ך ס"ק כ"ה.
ואז כל הביצים למפרע כשרים. ש"ך ס"ק כ"ו. ולא אמרינן מעשה נסים נעשו ונתרפאה.